

Kuopion vammaispoliittinen ohjelma 2025-2029

Kaupunginhallitus 18.11.2024 § 335
6646/00.01.05/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
hallintojohtaja Tero Oinonen, puh. 044 718 2021
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi vammaispoliittisen ohjelman toimenpide-ehdotukset palvelualueille vuosiksi 2025-2029. Vuosittaiset seurantatiedot otetaan huomioon palveluiden suunnittelussa, toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Kuntalain mukaan vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Kuopion kaupungin vammaisneuvoston päätehtäviin kuuluu tehdä aloitteita ja esityksiä viranomaisille ja antaa lausuntoja, edistää vammaisten henkilöiden, vammaisjärjestöjen ja viranomaisten yhteistyötä, seurata kaupungin suunnittelua, päätöksentekoa ja toimenpiteitä sekä toimia hallinnon vammaisasiantuntijaelimenä sekä seurata vammaispoliittisen ohjelman toteutusta.

Kuopin kaupungin vammaispoliittinen ohjelma on hyväksytty vuonna 2009. Vuonna 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut siirtyivät kuntien vastuulta hyvinvointialueille ja lainsäädännössä ja vammaispoliittisella kentällä on tapahtunut muutoksia. Vammaisneuvosto on laatinut uuden vammaispoliittisen ohjelman vuosille 2025–2029 vastauksena toimintaympäristön muutoksiin.

Vammaispoliittinen ohjelma ei ole lakisääteinen ohjelma. Ohjelma on valmisteltu YK:n yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (27/2016) mukaisesti. Valmistelu on pohjautunut myös muuhun ajantasaiseen lainsäädäntöön sekä kaupungin ohjelmiin ja strategioihin, kuten Kuopion 2030 Strategiaan ja Kuopion palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan 2022–2025. kaupunkiorganisaation toimintaa säätelevät useat eri lait, kansainväliset sopimukset ja direktiivit, joilla on keskeinen merkitys vammaisten henkilöiden oikeuksien ja hyvinvoinnin kannalta.

Vammaispoliittinen ohjelma on paikallinen suunnitelma vammaisten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tavoitteena on ajantasainen ja tarkoituksenmukainen työkalu vammaisten henkilöiden oikeuksien ja palveluiden tukemiseksi, ohjelmalla edistetään tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjintää. Ohjelma kattaa Kuopion kaupungin vastuualueelle jääneet palvelut ja siinä korostetaan yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa. Kuopion

vammaispoliittinen ohjelma on toimintaa ohjaava strateginen suositus. Ohjelmasta on tehty myös kuntalaisille suunnattu versio.

Ohjelman valmistelu on pohjautunut laajaan eri toimijoiden kuulemiseen ja tiedon keräämiseen. Ohjelman valmistelusta vastasi vammaisneuvoston vammaispoliittisen ohjelman työryhmä, johon kuuluivat Anu Ingman ja Sirkku Lappalainen ja Virpi Sourunjärvi, joka on johtanut ohjelman valmistelua. Kuopion kaupungin Strategian ja kehittämisen yksikkö on tukenut valmistelutyötä tarjoamalla sosiaalitieteiden harjoittelijaresurssin Itä-Suomen yliopistolta. Potilas-, vammais- ja kansanterveysyhdistysten yhteistyöorganisaatio Tukipilari on auttanut kyselyiden ja työpajojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Valmistelussa on käyty keskustelua Kuopion luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa ja toteutettu kyselyitä ja työpajoja. Näihin kuuluvat muun muassa:

- sähköinen kysely kuopiolaisille vuonna 2023 syksyllä,
- työpaja Kuopion pääkirjaston Kohtaamossa asukkaille vuonna 2024 keväällä,
- sähköinen työpaja vammaisneuvoston jäsenille vuoden 2024 keväällä,
- kysely Kuopion kaupungin palvelualueille sekä osallistamistyöpajat -ja kyselyt koululaisille (Martti Ahtisaaren koulu, Paloahon koulu ja Valteri -koulu Mäntykangas)2024 keväällä.
- vammaispoliittinen ohjelma oli kommenttikierroksella ennen lopullista muotoaan mm. vammaisneuvostossa, eri palvelualueilla, viranhaltijoilla sekä asiantuntijatahoilla viiden viikon ajan.

Läpileikkaavat teemat ja tavoitteet Kuopion vammaispoliittisessa ohjelmassa ovat:

- 1.Saavutettava Kuopio; parannetaan saavutettavuutta.
- 2.Hyvän elon, olon ja ilon Kuopio; Kuopio on kaikille hyvä paikka elää ja olla.
- 3.Esteetön Kuopio; parannetaan esteettömyyttä.
- 4.Lupa tehdä toisin; innovoidaan ja keksitään uusia ratkaisuja ja tapoja toimia; avoimesti, innostavasti, vastuullisesti ja yhdessä.

Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteet on asetettu osallistamisprosessista tulleiden vastausten, kokemustoimijoiden ja asiantuntijoiden näkemysten, sekä uusimman tutkimustiedon perusteella. Ohjelman tavoitteet ja suositukset perustuvat ajantasaiseen lainsäädäntöön ja niihin puutteisiin, joiden kohdalla vammaisneuvosto toivoo kiinnitettävän tarkempaa huomiota niin, että lain edellyttämät vaatimukset täyttyisivät. Tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset tiivistetysti toimita-alueittain:

Työllisyys ja yrittäminen

- Parannetaan esteettömyyttä ja saavutettavuutta työllisyyspalveluissa
- Lisätään työmahdollisuuksia erityisnuorille ja vammaisille
- Kehitetään innovatiivisia työllisyysratkaisuja

Varhaiskasvatus, opetus ja nuoriso

- Parannetaan esteettömyyttä opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa
- Varmistetaan tukipalvelut ja resurssit
- Parannetaan viestintää ja saavutettavuutta

Joukkoliikenne

- Parannetaan opasteita ja saavutettavuutta
- Kehitetään esteettömyyttä ja avustajien matkustusmahdollisuuksia
- Parannetaan reittitietoja ja viestintää

Viestintä

- Parannetaan saavutettavuutta ja selkokieliisyyttä
- Koulutetaan henkilökuntaa
- Varmistetaan tiedonkulku ja löydettävyys

Kulttuuri

- Parannetaan esteettömyyttä ja saavutettavuutta
- Järjestetään erityisryhmille suunnattuja tapahtumia
- Pilotoinnit ja yhteistyö

Liikkuminen ja harrastaminen

- Parannetaan esteettömyyttä rakennuksissa ja kaupunkiympäristössä
- Kehitetään esteettömiä liikunta- ja ulkoilupaikkoja
- Lisätään uimahallien esteettömyyttä
- Parannetaan erityisryhmien liikuntamahdollisuuksia.

Kuopion vammaisneuvosto seuraa vammaispoliittisen ohjelman toteutumista kerran vuodessa lähetettävillä kyselyillä kuntalaisille eri vammaisryhmien edustajille. Kuopion vammaisneuvosto seuraa ohjelman toteutumista myös palvelualueille vuosittain lähetettävillä kyselyillä. Ensimmäiset kyselyt lähetetään vuonna 2026. Kuopion vammaisneuvosto vastaa ohjelman seurantakyselyiden toteuttamisesta sekä jakelusta. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kuopion vammaispoliittinen ohjelma on voimassa 1.1.2025-31.12.2029.

Vaikutusten arviointi

Ohjelma lisää päättäjien, kaupunkiorganisaation ja sidosryhmien tietoisuutta aiheesta ja syventää Kuopion hyvinvointisuunnitelman sekä palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteita ja tukee niiden toteutusta. Vaikutukset kohderyhmän elinympäristöön, hyvinvointiin, osallisuuteen ja vapaa-aikaan ovat nähtävissä ohjelman toimeenpanon ja seurannan edetessä palvelualueilla.

Ohjelman valmistelu on toteutettu monipuolisella kumppani- ja sidosryhmäyhteis-työllä ja yhteistyötä mm. hyvinvointialueen kanssa painotetaan ohjelman toimeenpanossa.

Liitteet

- 6646/2024 Kuopion vammaispoliittinen ohjelma 2025-2029
- 6646/2024 Kuopion vammaispoliittinen ohjelma 2025-2029_selkeä versio
- 6646/2024 liite 1 Vammaisneuvoston jäsenet 2023
- 6646/2024 liite 2 Yhteenveto Kuopion saavutettavuus- ja esteettömyyskyselystä 2024
- 6646/2024 liite 3 yhteenveto kysely 2023
- 6646/2024 liite 4 Työpaja kohtaamo
- 6646/2024 liite 5 kysely vammaisneuvostolle
- 6646/2024 liite 6 kysely koulut

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointilomake